

Granskning av pensionshantering och redovisning

Sandvikens kommun

April 2024

Viktor Ahlzén, Projektledare & pensionsspecialist

Daniella Dráb, Projektmedarbetare & pensionsspecialist

Tom Ekberg, Kvalitetssäkrare & pensionsspecialist

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sandvikens kommun genomfört en granskning av pensionshantering och redovisning. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunen säkerställer en ändamålsenlig hantering av pensioner samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår sammantagna bedömning att:

- Kommunstyrelsen **inte helt** (trafikljus: gult) säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte helt** (trafikljus: gult) är tillräcklig.
- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) redovisar pensionsåtagandet i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?	Delvis	
Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?	Delvis	
Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen och pensionsredovisningen tydliggjorda?	Delvis	
Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?	Ja	

Granskningen visar att arbetet med pensionshantering i dagsläget bedrivs av ett fåtal nyckelpersoner, vilket även kan ses som en risk för kommunen.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer:

- Att kommunstyrelsen prövar hur man kan minska sårbarheten inom granskningsområdet. Fokus bör riktas mot följande delar:
 - Att i ökad grad dokumentera roller och ansvar inom verksamheten.
 - Att i ökad grad dokumentera förekommande arbetssätt i rutinbeskrivningar.
 - Att upprätta detaljerat årshjul eller driftschema över viktiga arbetsmoment. Exempel på sådana moment är rapportering, avstämningar, utbetalningar och kontroller.

Att kommunstyrelsen - inom ramen för arbete med intern kontroll - prövar om området pensionsredovisning ska vara ett kontrollmoment i plan för intern kontroll.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund	3
Syfte och revisionsfrågor	3
Revisionskriterier	3
Avgränsning	4
Metod	4
Pensionsavtal i Sandvikens kommun	5
Granskningsresultat	6
lakttagelser	6
Bedömning	8
lakttagelser	9
Bedömning	9
Roller och ansvar	10
lakttagelser	10
Bedömning	10
lakttagelser	11
Bedömning	12
Datatest - utförande och resultat - Sandvikens kommun	12
Samlad bedömning	14
Rekommendationer	16

Inledning

Bakgrund

Pensionsavtalens komplexitet ställer höga krav på såväl rutiner och processer som den interna förståelsen av de avtal som tillämpas. För att säkerställa en rättvisande redovisning måste en beräkning av skulden göras årligen av pensionsförvaltaren.

Pensionsskulden inom kommunal verksamhet består i regel av följande delar:

- Skuld i balansräkningen, pensioner från och med år 1998
- Ansvarsförbindelse, pensioner intjänade före år 1998

Under kommande år kommer utbetalningarna att öka kraftigt på grund av ökade pensionsavgångar. Det är väsentligt att detta hanteras med god intern kontroll och att redovisningen utgör ett korrekt beslutsunderlag när kostnadsposter ställs mot andra kostnader.

Revisorerna i Sandvikens kommun har utifrån en bedömning av väsentlighet och risk beslutat att genomföra granskning av kommunens process för rapportering samt redovisning av pensioner

Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om de granskade organen säkerställer en ändamålsenlig hantering av pensioner samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Följande revisionsfrågor ska besvaras i granskningen:

1. Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?
2. Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?
3. Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?
4. Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Följande kriterier används för revisionell bedömning:

Revisionskriterier utgörs av Lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) (5 kap, 6 kap, 9 kap), Rådet för kommunal redovisning (RKR)(Rekommendation R10) samt kommunens styrande dokument.

Avgränsning

Granskningsobjekt är kommunstyrelsen för Sandvikens kommun. Tester och kontroller omfattar underlag som ligger till grund för beräkning under perioden 2022-01-01 – 2022-12-31.

Metod

Granskningen har inledningsvis genomförts genom kartläggning av aktuella pensionsavtal inom kommunen.

Granskningen har därefter genomförts genom dokumentgranskning av tillgängliga rutiner, riktlinjer och policys inom kommunen. Rutiner och dokumentation har granskats genom verifiering av dokumenterade kontroller. Rapporteringen av pensionsmedförande löner har granskats genom analys av årsrapportering avseende pensionsavtalet KAP-KL.

Inom ramen för granskningen har intervju och dialog genomförts med:

- Lönechef
- Kommunens två systemförvaltare för lönesystemet Personec P
- Redovisningsansvarig
- Kommunens två lönekonsulter (dialog genom mail, närvarade inte på intervju)
- HR-administratör (dialog genom mail, närvarade inte på intervju)

Pensionsavtal i Sandvikens kommun

I detta kapitel presenteras en kort sammanfattning av de pensionsavtal som i dagsläget tillämpas inom Sandvikens kommun. Baserat på intervjuer och skriftlig dokumentation från kommunen tillämpades följande pensionsavtal per 31 december 2022:

Pensionsavtal	Antal (ca)	Kategori
KAP-KL	3 493	Anställda
AKAP-KL	1 904	Anställda
OPF-KL	88	Förtroende -valda
PBF	7	Förtroende -valda
Löneväxling	31	Anställda

- Sandvikens kommun har bekräftat i intervjun att inga anställda inom kommunen omfattas av särskilda individuella pensionsavtal.
- I kommunkoncernen ingår ett antal helägda respektive delägda kommunala bolag. Dessa bolag omfattas inte av denna revisionsrapport.

Granskningsresultat

Rutiner för pensionsadministration

Revisionsfråga 1: Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?

lakttagelser

Skriftliga rutinbeskrivningar

I dokumentet "Handläggning av löneväxling" finns kortfattade uppgifter om hur handläggningen av löneväxling utförs. Av dokumentet framgår även vilka som är involverade i processen.

I dokumentet "Rutin handläggning av pensioner" finns kortfattade uppgifter om hur handläggningen av pensioner utförs. Dokumentet berör delvis arbetet med rapportering av uppgifter till KPA samt andra arbetsuppgifter som utförs i KPAs internetkontor eller i kommunens lönesystem. Ansvarsfördelning finns ej dokumenterad.

Sandvikens kommun mottar årligen ett årshjul från KPA där datum och deadlines för bland annat årsrapportering, delårsrapportering, utskick av valbrev och rättelser av felsignaler framgår. Kommunen har kompletterat årshjulet med intern ansvarsfördelning.

Utöver ovan nämnda dokument finns inga andra skriftliga rutinbeskrivningar, lathundar eller guider som kan användas som stöttning inom ramen för kommunens arbete med pensioner.

Rutin för avstämningar i lönesystemet

Sandvikens kommuns lönesystem Personec P levereras av Visma och implementerades i kommunen år 2011. Pensionsgrundande lön genereras i systemet i enlighet med hur lönearter är kodade. Systemförvaltare samt två lönekonsulter har full behörighet i lönesystemet och har således möjlighet att se pensionsgrundande lön och hur denna har genererats.

Sandvikens kommun använder sig av en tabelltjänst från Visma, där Visma uppdaterar lokala tabeller och därefter sammanställer dokumentation som skickas till Sandvikens kommun. Vid behov av åtgärd enligt dokumentationen hanteras detta av systemförvaltarna. Uppdateringen från Visma sker nio gånger per år.

Rutin för avstämningar mot externa leverantörer

Sandvikens kommun har ett avtal med KPA avseende pensionsadministration och förmedlingstjänst. Avtalet med KPA innebär bland annat att KPA ska beräkna pensionsavgift för avgiftsbestämd pension samt beräkna och betala ut pensioner till anställda och förtroendevalda. Sandvikens kommun har också två tilläggsavtal med KPA, tjänsterna Pensionshjälpen och Politiker Plus. Pensionshjälpen omfattar extra stöd inom pensionsadministration, rapportering, bevakning och service gällande pensionsavtalen som tillämpas för anställda. Tjänsten Politiker Plus omfattar istället extra stöd och hjälp med de förtroendevaldas pensionsavtal.

Årsfilen med underlag för årslöner för KAP-KL och AKAP-KL skickas in till KPA under januari månad varje år. Årsfil med underlag för förtroendevalda skickas i februari månad varje år.

Vidare skickas ytterligare underlag för KAP-KL genom en halvårsfil i juli månad. Utöver den obligatoriska årsfilen och halvårsfilen skickar kommunen extra delårsfiler med uppdaterade anställningsdata under mars, juni, september och november.

Processen börjar med att systemförvaltarna tar ut en fil innehållande löneuppgifter från lönesystemet Personec P. Filen laddas sedan upp i KPA Direkt där den valideras och kvalitetssäkras av KPA som sedan skickar tillbaka en fellista innehållande eventuella påträffade fel. Påträffade fel rättas och korrigeras av lönekonsulterna och skickas sedan tillbaka till KPA av systemförvaltarna. Fellistor från tidigare år finns nedspårade i KPA Direkt. Rättelser och korrigeringar sparas dock inte.

Sandvikens kommun mottar årligen ett årshjul från KPA där deadlines och datum för rapporteringen framgår. Årshjulet från KPA har kompletterats internt med vem som har ansvar för vilka uppgifter. Vidare finns dokumentet "Rutin handläggning av pensioner" där delar av processen finns dokumenterad. Utöver dessa finns inga andra internt upprättade skriftliga rutinbeskrivningar, lathundar eller guider som kan användas som stöttning inom ramen för arbetet med rapportering för KPA.

Kontroll av premiefakturor från KPA

Alla pensionsfakturor som inkommer rimlighetsgranskas och förkonteras av redovisningsansvarig innan de skickas vidare till HR-chef för slutattest. Är fakturan över HR-chefens attesträtt går fakturan vidare till kommundirektören. Fakturorna rimlighetsbedöms utifrån totalbelopp. Inga stickprov eller större tester per individ utförs. Processen finns inte dokumenterad skriftligen.

Rutin för administration av löneväxling

Löneväxling i Sandvikens kommun sker genom Skandia och erbjuds samtliga tillsvidareanställda inom kommunen med en lön över 8.07 inkomstbasbelopp. En individ inom kommunen löneväxlar genom Länsförsäkringar.

Anmälan om ny löneväxling sker genom en blankett online, "Särskild överenskommelse om löneväxling till tjänstepensionspremie". När blanketten är signerad skickas blanketten till HR-administratören. HR-administratören signerar samt noterar uppgifterna om löneväxlingen internt, och därefter registrerar lönekonsulterna avdraget i lönesystemet. Processen ser likadan ut vid ändringar och avslut.

När faktura för löneväxlingen inkommer från Skandia granskar redovisningsansvarig fakturorna. Redovisningsansvarig har dock ingen behörighet att kontrollera fakturorna mot de avdrag som görs i lönesystemet för att säkerställa att rätt belopp blivit fakturerat.

Som tidigare nämnts finns dokumentet "Handläggning av löneväxling" där delar av handläggningen kopplat till processen för löneväxling dokumenteras. Av dokumentet framgår även vilka som är involverade i processen.

Rutin för hantering av särskilda avtal/tillägg

Pensionsbestämmelserna i OPF-KL gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt uppdrag har uppnått i 32 a § LAS angiven ålder. OPF-KL upphör att gälla för förtroendevald som får fortsatt uppdrag vid ny mandatperiod vid val efter 2014 om denne uppnått i 32 a § LAS angiven ålder. Förtroendevald som uppnår i 32 a § LAS angiven ålder under pågående mandatperiod har dock rätt till pensionsavsättning under mandatperioden.

HR-chef samt lönechef gör manuella kontroller under februari månad varje år av åldern för eventuella nytillträdde förtroendevalda politiker. Någon skriftlig beskrivning över hanteringen finns inte.

Bedömning

Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?

Delvis.

Vår sammantagna bedömning grundar sig på att berörda medarbetare inom Sandvikens kommun har en tillfredsställande kompetens inom de pensionsavtal som tillämpas inom kommunen.

Det finns upprättade rutinbeskrivningar för flera av de moment som utförs inom ramen för pensionsadministrationen. Vidare har årshjulet som kommunen får från KPA kompletterats med intern ansvarsfördelning. Alla rutinbeskrivningar är dock väldigt kortfattade och inte särskilt beskrivande. Tester och kontroller som utförs dokumenteras inte.

Utifrån fastställt syfte bedömer vi att de rutiner som finns avseende rapportering av pensionsunderlag är delvis ändamålsenliga.

Vi bedömer att kommunens arbete kan stärkas ytterligare genom:

- Att upprätta ett övergripande årshjul eller driftschema innehållande datum, deadlines och utförandebeskrivningar över samtliga av de moment som utförs inom ramen för pensionsadministrationen. Vi anser att ett sådant årshjul eller driftschema bör innehålla utförliga beskrivningar av processen för rapportering av pensionsgrundande uppgifter till pensionsförvaltare, granskning och betalning av premiefakturer avseende pension samt det administrativa arbetet som utförs kopplat till lönevaxling. Detta för att säkerställa att det finns en övergripande rutinbeskrivning som kan användas som en lathund och som stöd i samband med tillfällig eller permanent överlämning av arbetsuppgifter. Vidare bör kontroll av lönevaxlingsfaktura mot avdragen lön i lönesystemet införas i samband med betalning av dessa.

Pensionsskuld och ansvarsförbindelse

Revisionsfråga 2: Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

lakttagelser

Genomgång av kommunens kontroller och avstämningar

På uppdrag av kommunen beräknar KPA pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Beräkningen baseras bland annat på de uppgifter som inrapporteras av kommunen.

Vid större förändringar av pensionsskulden efter den senaste perioden rapporterar KPA orsaken till förändringen till kommunen. Det kan exempelvis handla om generella lönelöft inom en yrkeskategori som genererat en pensionsskuldökning över det normala.

Sandvikens kommun beställer normalt prognoser över pensionsskulderna och avsättningarna från KPA tre (3) gånger per år, bland annat vid årsbokslut och delårsbokslut.

Prognoserna laddas ner från KPA direkt. Redovisningsansvarig analyserar prognoserna och undersöker rimligheten i förändringen av ansvarsförbindelse och pensionsavsättning över tid, där man stämmer av balansposterna mot tidigare inkomna prognoser för att säkerställa rimlighet. Avstämningarna görs på total nivå och aldrig på enskilda individer. Större förändringar skall kunna förklaras av antingen förändringar av de antaganden som använts i skuldberäkningen, alternativt av de följebrev från KPA som kommer med beräkningen. Om avvikelserna inte kan förklaras av detta, utreds de underliggande orsakerna till förändringen vidare tillsammans med KPA. Redovisningsansvarig uppger dock att man litar på att KPAs beräkning stämmer då det historiskt inte uppmärksammats felaktigheter.

Historiska prognoser finns sparade i KPA direkt. Redovisningsansvarig uppger i intervju att dessa används som bilagor till bokföringen. Skriftliga rutin- eller processbeskrivningar kopplat till hanteringen finns inte.

Aktualiseringsgraden inom Sandvikens kommun uppgår i årsredovisningen 2022 till 98%.

Bedömning

Sket kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Delvis.

Redovisningsansvarig ansvarar ensam för arbetet med Sandvikens kommuns pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Vår bedömning är att denne har god förståelse för pensionsskuldredovisning och kunskap för att förstå och tolka underlag från KPA.

Vi bedömer vidare att det sker rutinmässiga kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning inom Sandvikens kommun. Historiska prognoser över pensionsskulden och följebrev finns sparade i KPA Direkt. De avstämningar och kontroller som utförs av prognoserna dokumenteras dock inte. Det

finns inte heller övergripande årshjul eller flödesschema kopplat till arbetet. Vår bedömning är att brist på dessa typer av rutinbeskrivningar ökar personberoendet i arbetet och därmed riskerna.

Vi bedömer att kommunens arbete kan stärkas ytterligare genom:

Att upprätta ett övergripande årshjul eller schema för de avstämningar och kontroller samt det administrativa arbete som sker inom kommunen kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Ett sådant årshjul eller schema bör omfatta vilka arbetsuppgifter som skall utföras inom ramen för arbetet med pensionsredovisningen, samt när de skall utföras och av vem/vilken funktion.

Roller och ansvar

Revisionsfråga 3: Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

lakttagelser

Löpande pensionsadministration och rapportering kopplat till pensioner utförs av kommunens två lönekonsulter och de två systemförvaltarna för lönesystemet. Administrationen kopplat till löneväxling utförs av en HR-administratör tillsammans med lönekonsulterna.

Uppdateringar, implementeringar och underhåll av lönesystemet Personec P utförs av systemförvaltarna och lönekonsulterna i samråd med Visma.

Redovisningsansvarig ansvarar ensam för pensionsredovisning, prognoser och annan administration kopplat till pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Budgetering av skulden utförs av budgetekonom, som vid behov även kan ge ytterligare stöd till redovisningsansvarig.

Det finns ingen närmare detaljerad uppdelning mellan ansvarig personal för de arbetsmoment som utförs än den som nämns ovan. I nuläget finns inte heller någon plan för överlämning vid avslutad anställning eller långvarig sjukskrivning. Det finns inte heller några andra anställda än de ovan nämnda som har djupare kännedom om de arbetsmoment och rutiner som finns kopplat till pensionsadministration och pensionsredovisning.

Bedömning

Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

Delvis.

Vår bedömning baseras på att berörda medarbetare inom Sandvikens kommun har en tillfredsställande kännedom om de arbetsuppgifter som i dagsläget utförs inom ramen för pensionsadministrationen och pensionsredovisningen.

Kommunen har också visst stöd från KPA för att upprätthålla administrativa rutiner. Som tidigare nämnts finns viss ansvarsfördelning dokumenterad i kommunens årshjul gällande

arbetet med rapportering till KPA, samt i dokumentet "Handläggning av löneväxling" vilket avser administration som utförs kopplat till löneväxling.

Någon plan för överlämning av arbetsuppgifter inför avslutad anställning eller vid långvarig sjukskrivning finns inte. Detta ser vi som en brist. Det finns inte heller andra anställda inom Sandvikens kommun, än de som omnämnts i iakttagelserna, som har kännedom om de arbetsmoment som utförs inom ramen för pensionshanteringen i kommunen.

Vi bedömer att kommunens arbete kan stärkas ytterligare genom:

Att utöka befintliga rutinbeskrivningar med en tydligare rollfördelning och ansvarsfördelning över de olika ansvarsområdena. I dessa bör ordinarie ansvarig listas, samt ansvarig när ordinarie ansvarig ej finns tillgänglig att utföra sina arbetsuppgifter. Detta i syfte att minska personberoendet i pensionshanteringen och för att underlätta för effektiv överlämning av arbetsmoment, i samband med exempelvis sjukfrånvaro eller annat personalbortfall.

Pensionsredovisning i Not

Revisionsfråga 4: Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

Iakttagelser

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) ska pensionsåtagandet redovisas enligt den s.k. blandmodellen. Detta innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen (inom linjen) och utbetalningarna redovisas direkt i resultaträkningen. För pensioner intjänade fr.o.m. 1998 redovisas åtagandet på balansräkningen. För åtagande till förtroendevalda sker redovisning i balansräkningen om det är klart att åtagandet ska betalas ut och som ansvarsförbindelse om det inte är känt när och i vilken omfattning åtagandet ska infrias. Sandvikens kommun redovisar åtagandet enligt blandmodellen.

Hur redovisningen ska ske och vilka upplysningar som ska lämnas regleras i RKR R10 Pensioner och RKR Information Upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelse i förvaltningsberättelsen (denna kommer att arbetas in i RKR R15 förvaltningsberättelsen).

PwC har granskat Sandvikens kommuns årsredovisning för 2022. Följsamheten till rekommendationerna i RKR R10 har analyserats. PwC har särskilt granskat Not 19 "Avsättningar" och Not 22 "Panter och ansvarsförbindelser". Sandvikens kommun redovisar i stort i enlighet med rekommendationerna från RKR R10 med undantag för några mindre avsteg:

Avsteg Not 19

- Nyintjänad pension bör delas upp till att specificera vilka delar som avser:

- Förmånsbestämd ålderspension
- Särskild avtalspension
- Efterlevandepension
- Övrigt
- Uppgift om förändring av löneskatt saknas
- Uppgift om förändring av försäkringstekniska grunder saknas

Avsteg Not 22

- Uppgift om pension till efterlevande saknas
- Uppgift om antal visstidsförordnanden saknas.

Bedömning

Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

Ja.

Vår bedömning baseras på att kommunen i allt väsentligt uppvisar följsamhet till rekommendationerna i RKR R10. Vi har endast funnit några mindre avvikelser. Vår bedömning är att dessa är av mindre karaktär. Vi bedömer således revisionsfrågan som uppfylld.

Vi bedömer att kommunens arbete kan stärkas ytterligare genom:

- Att vidta åtgärder i syfte att säkerställa att de identifierade avstegen från rekommendationerna i RKR R10 avhjälpas i samband med redovisning av pensionsåtagandet i Not.

Datatest - utförande och resultat - Sandvikens kommun

Vi har avseende pensionsavtalet KAP-KL jämfört Sandvikens kommuns pensionsgrundande löner avseende 2022 enligt lönesystemet med pensionsgrundande årslön enligt årsfakturaspecifikation från KPA avseende 2022.

Totalt avser detta cirka 3 488 individer och vi identifierade 36 avvikelser. Majoriteten av avvikelserna (28) avser individer som finns med i utdraget från lönesystemet men inte på fakturaspecifikationen från KPA. Vidare är det åtta (8) individer där den pensionsgrundande lönen i lönesystemet avviker från den pensionsgrundande lönen som anges på fakturaspecifikationen från KPA.

Avvikelseerna har delgivits kommunen för vidare utredning.

Vi bedömer att kommunens arbete kan stärkas ytterligare genom:

- Att införa rutinmässiga tester av pensionsgrundande lön enligt lönesystemet jämfört med fakturaspecifikation gällande årsfakturan från KPA. Dessa kontroller bedömer vi mest lämpligt att genomföra på samtliga individer och ej stickprovvis.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sandvikens kommun genomfört en granskning av pensionshantering och redovisning. Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunen säkerställer en ändamålsenlig hantering av pensioner samt att den interna kontrollen är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning är vår sammantagna bedömning att:

- Kommunstyrelsen **inte helt** (trafikljus: gult) säkerställt att det finns ändamålsenliga och tillförlitliga rutiner för rapportering av pensionsunderlag.
- Kommunstyrelsens interna kontroll i sammanhanget **inte helt** (trafikljus: gult) är tillräcklig.
- Kommunstyrelsen **i allt väsentligt** (trafikljus: grönt) redovisar pensionsåtagandet i enlighet med lagstiftning (LKBR) samt rekommendationerna i RKR.

Granskningsobjekt är kommunstyrelsen för Sandvikens kommun.

Nedan redovisas sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor:

Revisionsfråga	Bedömning
1. Finns ändamålsenliga rutiner för pensionsadministration och utbetalning av pensioner till anställda och förtroendevalda?	Delvis Vår sammantagna bedömning grundar sig på att berörda medarbetare inom Sandvikens kommun har en tillfredsställande kompetens inom de pensionsavtal som tillämpas inom kommunen. Det finns upprättade rutinbeskrivningar för flera av de moment som utförs inom ramen för pensionsadministrationen. Vidare har årshjulet som kommunen får från KPA kompletterats med intern ansvarsfördelning. Alla rutinbeskrivningar är dock väldigt kortfattade och inte särskilt beskrivande. Tester och kontroller som utförs dokumenteras inte. Utifrån fastställt syfte bedömer vi att de rutiner som finns avseende rapportering av pensionsunderlag är delvis ändamålsenliga.

2. Sker kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning?

Delvis

Redovisningsansvarig ansvarar ensam för arbetet med Sandvikens kommuns pensionsskuld och ansvarsförbindelse. Vår bedömning är att denne har god förståelse för pensionsskuldsredovisning och kunskap för att förstå och tolka underlag från KPA.

Vi bedömer vidare att det sker rutinmässiga kontroller och avstämningar i syfte att säkerställa en korrekt pensionsredovisning inom Sandvikens kommun. Historiska prognoser över pensionskulden och följebrev finns sparade i KPA Direkt. De avstämningar och kontroller som utförs av prognoserna dokumenteras dock inte. Det finns inte heller övergripande årshjul eller flödesschema kopplat till arbetet. Vår bedömning är att brist på dessa typer av rutinbeskrivningar ökar personberoendet i arbetet och därmed riskerna.

3. Är roller och ansvar avseende pensionsadministrationen tydliggjorda?

Delvis

Vår bedömning baseras på att berörda medarbetare inom Sandvikens kommun har en tillfredsställande kännedom om de arbetsuppgifter som i dagsläget utförs inom ramen för pensionsadministrationen och pensionsredovisningen.

Kommunen har också visst stöd från KPA för att upprätthålla administrativa rutiner. Som tidigare nämnts finns viss ansvarsfördelning dokumenterad i kommunens årshjul gällande arbetet med rapportering till KPA, samt i dokumentet "Handläggning av löneväxling" vilket avser administration som utförs kopplat till löneväxling. Någon plan för överlämning av arbetsuppgifter inför avslutad anställning eller vid långvarig sjukskrivning finns inte. Detta ser vi som en brist. Det finns inte heller andra anställda inom Sandvikens kommun, än de som omnämnts i iakttagelserna, som har kännedom om de arbetsmoment som utförs inom ramen för pensionshanteringen i kommunen.

4. Sker pensionsredovisning i enlighet med lagstiftning (LKBR) och rekommendationer från RKR?

Ja

Vår bedömning baseras på att kommunen i allt väsentligt uppvisar följsamhet till rekommendationerna i RKR R10. Vi har endast funnit några mindre avvikelser. Vår bedömning är att dessa är av mindre karaktär. Vi bedömer således revisionsfrågan som uppfylld.

Rekommendationer

Granskningen visar att arbetet med pensionshantering i dagsläget bedrivs av ett fåtal nyckelpersoner, vilket även kan ses som en risk för kommunen.

För att utveckla verksamheten lämnas följande rekommendationer:

- Att kommunstyrelsen säkerställer att sårbarheten inom pensionshanteringen minskar. Exempelvis bör följande delar utvecklas:
 - Att i ökad grad dokumentera roller och ansvar inom verksamheten.
 - Att i ökad grad dokumentera förekommande arbetssätt i rutinbeskrivningar.
 - Att upprätta detaljerat årshjul eller driftschema över viktiga arbetsmoment. Exempel på sådana moment är rapportering, avstämningar, utbetalningar och kontroller.
- Att kommunstyrelsen - inom ramen för arbete med intern kontroll - prövar om området pensionsredovisning ska vara ett kontrollmoment i plan för intern kontroll.

2024-04-03

Tom Ekberg

Kvalitetssäkrare

Viktor Ahlzén

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Sandvikens kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2023-11-09 (signerad av samtliga parter 2014-01-12). PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.